

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica ishaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četertletu 1 gld. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana na leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četert leta 1 gold.; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXVI.

V Ljubljani 14. svečana 1873.

List 7.

Iz pastirskega lista

milostnega knezo-škofa Kerškega.

Precej obširna postna poslanica pojasnuje „kraljestvo Božje“, graja versko vnemarnost, po zasluženji šiba sedanje brezverstvo, se dokončuje s primernimi nauki in pomočki za vernike.

V začetku je popisano prelepo, prezalo, prečastljivo Božje kraljestvo, v katerem ljudstvo ne bode več prijemalo za meč zoper ljudstvo in se nič več ne bodo bojevali učili, in ga ne bo, kateri bi bližnjega vznemiroval.“ (Mih. 4.) Kraljestvo, kakoršnega so ga angelji ljudem oznanovali o Zveličavjem rojstvu; prebivališče Božje z ljudmi; kraljestvo, v katerem bo Bog obrisal vse solze z njih oči. (Razod. 21.) Dalje pravi:

Ako je kedaj kje na svetu takolepo, tako slavno, tako srečno kraljestvo: mora pač vsakega prešiniti goreča želja, da spada pod tako kraljestvo in prebiva pod tako srečno vlado. Vemo pa iz vsakdanjega življenja, ako mi koga pričakujemo in želimo, da bi prišel k nam, da mi pred vsem verujemo: on utegne, on more priti; drugič upamo, on bode prišel nas obiskat, da! mi njemu celo naproti hitimo, da se prej z njim snidemo. Obračajmo vse to na sedanji svet, na njegovo obnašanje do Božjega kraljestva! Poglejmo okrog po svetu in opazujmo, kako je z vero: ali terdno vsi verujejo v kraljestvo božje; kako je z upanjem: ali stavijo vsi vse zaupanje na Boga in njegovo cerkev; kakšna je ljubezen in gorečnost, s katero branijo vsi Božjo reč in razširjajo Božje kraljestvo? Dobro, celo potrebno je, da o tem bolj na tenko vsi preiskujemo in premišljujemo tiste misli, načela, ki dandanes zvonec po svetu nosijo.

Dragi moji! Ali slišiti (razun v cerkvi) še kje govoriti o Bogu in njegovem kraljestvu — ali čujete kedaj le povdarjati Jezusovo svarilo: „Iščite najprej Božje kraljestvo in njegovo pravico; vsedruge vam bo priverženo?“ Na mesto Bogá vsega mogočnega, ki je stvaril nebó in zemljo, stavijo dandanašnji tako imenovano ljudsko mnenje, ljudsko voljo. Kdo se upa tej zoperstavljati se? Kdo se upa o edinem pravem Bogu ziniti le besedico, če ne pripuščajajo tisti, kateri so — rekel bi — voljo in mnenje vsega ljudstva v najem vzeli in se vedejo, kakor bi oni sami za vse govoriti smeli! Ne pripoznavajo več, da le Bog, neskončno modri, po svojih naukih, po svojih postavah svet in ljudi vlada; le kdor prederznejši ugovarja in svojo modrost drugim razprodajati vé in vsilovati zná — ta gospoduje, njegov je svet. In Boga neskončno dobrotljivega, ki vsem dobrote deli in za vse očetovsko

skerbi, čemu bi tega potrebovali? dandanes v cnomer le povdarjajo, da imamo vsi med seboj se ljubiti, drug drugemu dobrotljivi in ljubezni polni biti!

Pa da bi bilo res zlato vse, kar se blišči! Kaj vidimo ravno v naših dneh? Kako sedanji razsvitljenci razodevajo hvalisano svojo dobrotljivost in ljubezen do bližnjega? Glejte! vidimo jih pregnane iz svoje domovine ali pa čujemo priporočevati, da se iztirajo ljudje, ki niso družega zakrivali, kakor da so zvesto spolnovali svojo dolžnost, pa kateri so več storili, kakor so bili storiti dolžni. Drugi zopet s hladno kervjo gledajo ali škodoželjno glasno tirjajo, da zgubi svoje ime, svoje imetje, svojo službo, kdor z njimi ne potegne. In slednjič, ali se dandanes Božje zapovedi zvesto spolnujejo ali brezvestno prelomljujejo; ali prederzna pregreha zaslužen kazni in pohlevna čednost vredno plačilo najde — o tem sodijo glasno dovelj vsakdanje pritožbe in obupna misel, da nihče ne vé, kedaj in kako da bode bolje! — Zares! to pač ni kraljestvo, v katerem Gospod Bog vlada! Popolnoma razumemo in prav imamo, da prosimo, prav nadležno prosimo: „Pridi, pridi k nam Tvoje kraljestvo!“ — Pa mili Jezus tolikokrat ponavlja: „Božje kraljestvo je blizu“ — da „sredi med vami je“ — „podobno je ženofovemu zernu, katero izraste v veliko drevó;“ „podobno je kvasu, kateri vso moko skvasi;“ — „enako je mreži, katera, veržena v morje, vsake sorte rib zajme,“ i t. d. — Kako se ti Jezusovi izreki vjemajo s tem, kar smo ravno prej premišljevali? Božje kraljestvo zdi se nam tako oddaljeno, kakor da bi ga doseči več ne mogli, in vendar nas zagotovi Kristus: Nebeško kraljestvo je blizu — je sredi med nami. Resnične so te Kristusove besede; tega tajiti ne smemo; vsaj vidimo, da se spolnujejo pred našimi očmi. Je med nami Božje kraljestvo, vendar vsak dan nas sili, da nadležno žebramo (molimo): „Tvoje kraljestvo, o Bog! naj pride k nam!“ To kraljestvo vstanovit prišel je Sin Božji na zemljo; dasiravno se je spet vernil v nebesa, hotel je vendar v tem kraljestvu naprej živeti, v njem je hotel učiti, kakor je nekedaj sam učil; v njem hotel je deliti milosti, katere je sam delil, dokler je bival na zemlji; in v njem je hotel vladati kot dober pastir. Ključ tega kraljestva, to je, oblast njega zastopati (namestovati) izročil je sv. Petru in njegovim nastopnikom, in daljno skerb in vravnava tega kraljestva prepustil je apostelnom in njihovim naslednikom, „katere je postavil sv. Duh, da vladajo cerkev Božjo.“ In to kraljestvo, katero so priporočevali nebeško lepi nauki, vterjevali mogočni čudeži, razširjevali pogumni spoznovanci in smerti ne boječi se mučeniki križem sveta, postalo je tako mogočno, da danes sovražniki od vseh strani napenjajo vse sile, da bi ga razdžali in po-

končali. V tem silovitem boju nas tolažijo le besede Kristusove, s katerimi je On, večna resnica, slovesno obljubil: „da vrata peklenške (njegove cerkve) premagale ne bojo.“ Vi predragi moji! skušate sami dostikrat dovelj, kako si prizadevajo na vso moč, da bi Vas v veri motili in Vašo ljubezen do cerkve ugasili. Vidite sami: vse pripomaga mladenče odvržati od duhovskega stanja, da bi vi ne imeli več nikogar, kateri naj Vam oznanjuje božjo besedo, Vam deli sv. zakramente, in Vam kaže življenja srečni pot, in da tako cerkev sama od sebe razpade. Prederzno in nesramno, da prej še nikoli tako ne, pripravljajo duhovnike — od Kristusa postavljene dušne pastirje — od prvega do zadnjega ob čest in spoštvanje, da naj bi njihove besede zgubile vso veljavo in ostale glas vpijočega v puščavi. Res! nevernikov naših dni ni več groza siliti deržave, da v nekterih deželah sveto cerkev — Božje kraljestvo — očitno preganjajo.

Če je temu tako, ali nimamo prav, da molimo: Pridi k nam Tvoje kraljestvo? Kraljestvo je sicer pri nas; Ti, o Gospod in Bog! si ga ustanovil, pa mi ga komaj vidimo; sovražne sile skušajo Tvoje kraljestvo zatreti, da bi ga več ne bilo; in koliko jih je, katerim je to kraljestvo tako ptuje, kakor da ne bi ga več poznali in ne bili več njegovi udi. Veliko je zopet drugih, kateri bi tako radi bivali v tem kraljestvu, ali oni ne vedo za njega: tavajo še v zmoti krivih ver ali v temi neverstva. Zato mili Bog! naj pride Tvoje kraljestvo, vidno Tvoje kraljestvo, katero si ustanovil na svetu, — Tvoja sveta cerkev tako k nam, da spoznamo prav jasno, da le Ti in nihče drugi po njej nas vladaš in nad nami gospoduješ, da postanemo res otroci tega kraljestva in z veseljem Tebi služimo, da nas ne zadene strašna sodba: Odvzeto Vam bo Božje kraljestvo in bo dano ljudstvu, katero bo njegov sad donášalo.¹⁾ Zato žebramo: „K nam pridi tvoje kraljestvo!“ Mi sicer želimo, da vsi ljudje vseh časov prebivajo v tem kraljestvu; vendar dobro je za nas in naša sveta dolžnost, da prav iskreno tirjamo, da mi ne bodemo izpahnjani iz tega kraljestva, da ne nosimo samo imena: „katoličan, otrok Kristusovega kraljestva“, ampak da smo res njegovi otroci.

Rajše sicer kot nekdaj se govori dandanes o Božjem kraljestvu — o cerkvi; pa ves žolc in vso jezo razlivajo ravno na tisto cerkev, katera ima na sebi vsa znamenja, da je prava od Kristusa samega ustanovljena; čertijo in preganjajo najhujše ravno tisto cerkev, katera vsem drugim lahko reče, naj spričajo, da so edine v poglavarji, v naukih, v zapovedih, v zakramentih; da so svete in sicer da so sveti njih začetniki in sveti njih udi; da so vesoljne ter obsegajo vse ljudi vseh časov in vseh dežel, in da so njih predpostavljene nastopniki aposteljev, katerim je Gospod ukazal: „Idite, učite vse narode in keršujte jih v imenu Očeta, in Sina in svetega Duha. Učite jih spolnovati vse, karkoli sem Vam zapovedal: glejte, jaz sem z vami do konca sveta.“ (Konec nasl).

Nekoliko o svobodi

z ozirom na sedanji čas.

(Dalje.)

Ker stvar ni sama od sebe, nima nič sama od sebe; tedaj tudi svobode in prostosti ne. Ker je pa

nima, je pa tudi dati ne more. Bog pa jo ima v neskončno popolni meri, kakor smo dokazali, zato je tudi zmožen jo dati. Ali nisem svoboden; ali svobodo zgubim s tem, ker priznavam, ker poterjujem, da mi jo je Bog dal? S tem da spoznam, da sem čisto navezan na Boga, da brez njega pa čisto nič nisem in ne morem, da imam začetek od njega, da upam od njega doveršenja in prave sreče in svobode, s tim ne zgubim svobode, ker priznavam resnico. Marveč človek, kateri bi tega ne storil, bi se moral imenovati suženj stvari, suženj strasti, krivičnik, nehvaležnik, brezbožnež. Bog je človeka povzdignil nad vse zemeljske stvari, ker mu je dal svobodo; tedaj zaverže in zgubi človek svobodo, če se k takim rečem poverne.

Zdaj nastaja vprašanje: Kje pa je Božje razodenje? Kje zveza z Bogom? Kje svoboda? Razodenje Božje je nepopačeno le v kat. Cerkvi, ker jo je tisti ustanovil, kateri ji je razodenje dal in zapovedal to razodenje popolno in nepokvarjeno ohranovati in oznanovati vaim ljudem vseh časov in krajev, in ta je Jezus Kristus, Bog in človek, naš Odrešenik. Ker pa ljudje lahko to in uno pozabijo, spremené, se motijo, je dal kat. Cerkvi sv. Duha, ki nad njo čuje, jo vodi in na vse spominja, kar je učil Kristus.

Ker pa resnica more le ena biti, tedaj tudi Cerkev, ki jo hrani in oznanjuje, le ena. Da je kat. Cerkev to nalogo res sprejela in jo vedno natanko spolnuje, to priča jasno neoveržljiva zgodovina, ker nam pravi, da ima kat. Cerkev vse skozi nespremenjen nauk, tedaj nespremenjen ravno tisti uk, katerega je učil naš Zveličar; pričuje pa tudi Bog z mnogimi čudeži, ki so se godili in se godé še vedno le samo v kat. Cerkvi. Eden naj večih čudežev je redno in čedno življenje, kakoršno je jo le katoliška Cerkev ustanovila na zemlji; zakaj pri vseh pomanjkljivostih, pregrehah in pomotah človeštva je vendar s keršanstvom prišel taki red, taka spodobnost, taka čednost na zemljo, da mora vsak stermeti in spoznati: To je božje delo.

Znabiti je pa vendar kaka druga cerkev prava; tedaj tam prava zveza z Bogom, prava svoboda? Morda se je rodil pozneje taki modrijan, da je popravil resnico, katero je Bog razodel? — Resnica ne dopušča nobene poprave, ker pred oči stavi, zaznamnuje, kaže reč tako, kakor je, in prav nič drugače ne. Kako je tedaj tam mogoče popravljati, kjer je vse res, vse prav?

In pa kaj nespametno je misliti, da bi bilo mogoče tistemu revežu popravljati Božje razodete skrivnosti, kateri si še na vprašanje: „od kod sem? kam grem? kaj je moj namen? kakošna bo moja osoda? sam od sebe prav nič ne vé odgovoriti.

Da je res Jezus Kristus pravi Bog, tega tukaj ni treba dokazovati, omenimo naj samo, kar je sam rekel: „Jaz in oče sva eno, in da je to resnica, kakor vse drugo, kar je učil, z mnogimi čudeži in prerokbami potrdil in zapečatil s svojim vstajenjem od mrtvih. Da je kat. Cerkev res Kristus ustanovil in da je zato prava, je poterjeval Bog in še poterjuje z mnogimi čudeži in svetniki vsaki čas. Spričuje to tudi starost sv. Cerkve, ktera pa ni starost, ampak vedno cveteča, bistveno nespremenljiva mladost z neoslabljenimi močmi. Kaže nam to tudi zgodovina. Opomnimo naj tudi, da ne mislimo pod imenom „zgodovina“ obrekovanja in enostranskih sleparij in marenj brezbožnih pisateljev, ktere tega imena nikakor niso vredne.

Zgodovina pa tudi jasno kaže, da vse druge cerkve, ki jih krivoverske imenujemo, so pozneje nastale. Ona nam pripoveduje, kako se posamezni udje in učeniki utegnejo motiti v tej ali uni resnici, in so se velikrat tudi res motili. Cerkev katoliška je v zborih njih zmote popravljala s tem, da jim je čist nauk, ohranjen s po-

¹⁾ Mat. 21, 43. ²⁾ Mat. 28, 19 — 20.

močjo sv. Duha, nasproti stavila in skazovala, ktere pa so prezirali in iz napuha resnico zaničevali.

Pridobivali so si krivi učeniki potem na kak način priveržencev, in tako je nastalo novo zbirališče na podlagi smote, ki se je po krivici imenovalo cerkev. Le kat. Cerkev pa je prava, le v njej je zveza z Bogom in zato tudi le v njej prava svoboda; kdor se od nje loči, ne more biti v resnici svoboden.

Pa bo kdo rekel: ali nimajo skoraj vse druge cerkve, ki jih imenujete vi katoličani krivoverske, večje svobode, nego vaša katoliška. Premislimo to le nekoliko, bomo vidili, če je res!

Začetnika in ustanovitelja bodi si ktere koli krivoverske cerkve je vodila pri vstavanju njegove cerkve ena ali več strasti, bodi si napuh, poželenje, ali kakoršna koli zaničljiva strast, in sicer brez izjeme, da ne bomo posameznih razkladali. In če človeka vodi strast, vprašamo: ali je taki res svoboden? . . . Nikakor ne! Jeza, postavimo, je strast, pri kateri človeška volja, podlaga in vir svobode, popolnoma mora omolkniti, ker jo jeza zaduši in zatopi; volja je tedaj zatlačena, nedelavna (pasivna); človek v jezi ni svoboden, ker je volja jezi sužnja, suženj ves človek, kajti dostikrat jezni človek kaj učini, česar se potem kesá; vselej pa se sramuje. Ravno tako je z drugimi strastmi.

Vsaka strast, ako se ji človek vdá, dela duha sužnjega, vklepa ga v naj hujše sponse, ktere mu ne pusté povzdigovati se v svoj svobodni življ.

Strastna navada jemlje tudi telesu prostost, to je znano. Krivoverske cerkve tedaj so nastale, kakor smo omenili, na podlagi zmote in strasti. Strasti pa vzrokujejo najhujšo sužnjost, toraj te krivoverske cerkve ne morejo dajati svobode.

Zopet bo kdo mislil: Sej se ni treba deržati naukov kake cerkve. Človek naj dela danes, kar se mu zdi prav in dobro, za jutrajšni dan naj se nič ne briga. Le potem je človek svoboden in prost, če se osvobodí in oprosti vsega, kar mu duha ovira svobodno misliti, in vresničevati, kar svobodni duh spoznava za pravo in dobro; toraj proč s katoliško Cerkvijo, ker daje postav, da se o petkih ne smé meso jesti itd., in s tem mori duha! Proč z njo, ker pravi, da je vsak človek brez razločka tvoj brat, kteremu ne smeš hudega s hudim povračevati, temuč se mu bližaj z ljubeznijo in mu pomagaj po svoji zmožnosti, s tem pa si svobodo kerči! . . . Ali tako tedaj? Tako vi modrujete? To je svoboda Vaša?! Če je tedaj Vaša prava, kaj je potem bolj naravnega, kakor: Prekucnite vladarske prestole; vojska vladam, ker dajejo postave in s tem nasprotujejo Vašemu svobodnemu razvitku; pomorite poseduhe po pisarnah, grabite bogatinom, ki Vam z lepo ne dajo premoženja, — ob kratkem: podirajte, požigajte, kradite, ropajte, pobijajte; kajti Vi ste: p a r i š k a k o m u n a, Vi ste r u d e č k a r j i vsled svojega lastnega nauka!

Toda tega si ne upajo, ker vejo, da ima vlada britke šibe namočene v kisu, da ima meč in vislice za tako počenje. „Zoper Cerkev le mahajmo; to že — to!“ si mislijo, ta je pohlevna — brez orožja, brez ječe, brez kervavih sodnij: ali pri posvetni državi je druga! Tedaj z mahanjem po Cerkvi naj se naša svoboda razodeva! . . . Dete je lepe Vaše svobode! Ali Vas ni sram? — Pa kdo poreče: Taka sredstva je imela in bo vedno imela vlada, da ohrani red, varuje posestvo, mir itd.; Cerkev pa nič ne pripomore k temu! . . .

Nič ne? Ali res ne? Jako čuden ugovor to! Kdo pa neprenehoma oznanuje: „Ljubi svojega bližnega, kot sam sebe?“ Kdo uči, da so oblasti postavljene od Boga, da je dolžnost pokorščino do oblasti, da se ustavlja Bogu, kdor se oblasti ustavlja itd. — ali ne kat. Cerkev? Kakošen je bil pa mir, kakošna spodobnost, kakošna var-

nost, dokler ni bilo keršanstva? In kako se še zdaj tam godí, kjer ne gospoduje Kristusova vera?

„Kazni posvetne gosposke nikakor niso zmožne zdivjanega človeškega duha od hudodelstev in pregréh odvračevati; kajti strast je velikanski zmaj, ki preskoči vsako pozemeljsko grajo in naravno mejo, zlasti kadar meni, da se njegovo počenje ne bo zvedilo, in s tako nado se vetidel hudobije počenja.“

Nekaj družega pa je, kar razuzdancu dela posebno preglavico in ga ustavlja na poti, po kateri ga dervé peklenške moči. „To je „skala“ sv. Petra, na katero je zidana kat. Cerkev; ravno zato se strasti in pošasti a strahovito močjo in neslišano togoto pa neprenehoma zaganjajo zoper Cerkev Kristusovo. Nobena vlada, nobena moč na zemlji bi se ne mogla ohraniti pri toliki silovitosti: le od Kristusa postavljena Cerkev sama ji je kós. Zato pa naj pové kdo, ali ni častitljivo biti ud toliko močne, toliko slavne Cerkve, ktera ima zagotovljeno zmago čez vse zemaljske in peklenške sovražnike? Ali ni naj večí sreča biti vojšak te Cerkve, ktera po serčni vojski podeli večno krono?

O ubogi zdivjani duh, kaj pa tebe čaka? Koliko prerevno sužnjost bodeš žel na vekomaj za razpreženost in razuzdanost, ki jo vender tukaj tako malo časa žviš, in tudi to betvo časa ne moreš terditi, da si srečen, ker vso tvojo laži-svobodo ti červ hude vesti spodjéda!

(Dalje naal.)

Napoleon III piše iz groba velikašem po Erropi.

(Posnetek po „Unit. catt.“)

Velikaši, dopustili ste, ko sem vam pisal iz Tulerij v Parizu 4. kim. 1863, dopustili bodete zaupljivo, ako vam pišem drugo pismo iz groba, v ktere ga sem zaklenjen devet lét pozneje. To je toliko bolj potrebno, ker l. 1863, kadar sem vam pisal, sem oči zapiral pred resnico, akoravno sem bil v slovesu človeka, ki ima oči, in deleč vidi. Res pa je, da 9. prosenca 1873, kader sem videzno oči zaperl, sem jih še le odperl.

Predlagal sem pred desetimi leti, da naj bi na shodu vravnali pričujoče reči, in zagotovili prihodnje, in rekel sem takrat, da meni verjemite, „ker sem izrejen v šoli britkost.“ Danes je moja šola doveršena, zakaj k poprešnjim nesrečam so se pridružile še poslednje v Sedanu in v Čislhorstu.

Poslušajte me toraj, o velikani, in bodite modri! Mi smo se sperli zoper Cerkev, in narodi so se sperli zoper nas. In dokler ne bodete dali narodom dobrega zgleda s tim, da pokorščino skazujete papežu, tudi narodi vam ne bodo iz serca vdani; prestoli, pa brez take vdanosti slabo stojé. Se smejate tem besedam? Oh, posmehoval sem se tudi jest l. 1869, kadar so mi tako govorili; opiral sem se na svoje vojaštvo, na svoje Francoze, na svoje finance, in nič se nisem bal. Toda le prehitro je prišla ura, da sem spregledal.

Ali bi se ne utegnili zgoditi tudi vam tako? Le recite, da je papeštvo bolno, jest pa vam povém, da ta bolezen ni smertna, je njemu še le v vterjenje, in da vse huje in drugač bolni so marsikteri svetni prestoli. Ali vidite, koliko móž, koliko prestolov je že pobrala ta bolezen?

Zgledujte se nad menoj, kam pripelje papeža nasprotna politika. Bog me je sodil, zdaj me pa še svet sodi. Kdo bi bil pred tremi leti nad menoj izrekel tako sodbo, kakor me zdaj sodi vesoljni svet? Kolikrat od 9. prosenca sem že ponavljal besede: „Oh, jest neumnež, jest neumnež!“ Dobri Pij IX me je z očetovskim ser-

cem opominjal, da se bom kesal, ko ne bo več časa, pa ga nisem poslušal. Kaj mi pomaga sedaj moje kesanje! Naj bi pomagalo saj vam, da spregledate. Naj bi le še enkrat prišel na svet in na prestol! Perva moja skrb bi bila: papežu in Cerkvi storjene krivice popravljati.

Leta 1863 sem govoril o pomiritvi, ki naj bi se vstanovila na kongresu; sedaj pa vam povem, da jest sem glavni vzrok puntov, ki žugajo prestolom, in zato namérjam sedaj popravljati s temi opomini, kar sem hudega storil.

Spremljate se, poboljšajte se, in ne delajte po mojem zgledu, da bi še le takrat oči odpirali, kadar vam jih bo smert zaperla. Papežu vas ni potreba, vam pa je silo potreba papeža in papeštva. Vladar brez papeža ali zoper papeža dokončá tako, kakor je dokončal Napoleon I in kakor Napoleon III. Ako vam nista dosti dva zgleda, dobite jih več?

Vaš bivši tovarš
Ljudovik.

Ena za predpust konfesijonzloznim pastoralem.

Nekoliko pred glasovitim letom 1789 so bili mnogi ljudje na Francoskem precej enake volje, kakor so nekateri liberalci o pustovanji sedanjo dobo po obširni evropski ledini, ktero bi radi s semenom liberalizma obsejali in v nekako sanjsko Liberalijo prestrojili. V tako imenovanih „visokih krogih“ je vse vrelo in gorelo za „novo filozofijo“. Med naj odličnejšim p'emstvom, med dvorniki in drugimi stanovi so nove misli narazen švigale, kakor iskre, če velik ogurek v kolobar vihtiš ali pa z njim ob hlod udariš. Ušesa o veri niso nič hotle slišati; veljalo je geslo: Prostost, samo svojnost! Vsi stanovi so se nadjali, da rogovilstvo jih popelje k neki elizijski novi sreči! Delale so se zveze v ta namen, da se Francija spremeni v republiko.

V Laharpovih zapušenihi spisih, kakor pripoveduje zgodovinar G. F. Wiedemann*), so našli popis neke jakobinarske gostije iz tistega časa, ki je ravno tako znamenita, kakor mikavna. Da se pa naši liberalci ne preplašijo, naj omenim, da La Harpe ni bil kaki po-božnikarček; bil je mož blizo tacega semena, kakor so naši liberalni možje. Le ta tedaj pripoveduje:

Zdi se mi, kakor bi se bilo véčeraj zgolilo, in vender se je pripetilo v začetku leta 1788. Bili smo na gostijah pri enem naših tovaršev na akademiji, *) imenitnem možu. Družba je bila velika in izbrana iz vsih stanov, bili so dvorniki, sodniki, učeni, akademikarji itd. Pri dobro obloženi mizi, kakor navadno, so si prav dobro privoščili. Pri pokozilu je malvazijec in dobroupec zviševal dobro voljo, in pomnožil v dobri tovaršiji tiste

baže svobodo, ki se ne ohrani vselej resno v tesnih mejah.

Prišli so bili takrat na svetu do tistega verhunca, na katerem je bilo pripušeno vse povedati, samo da je imel kdo namen smeh napraviti. Chamfort nam je bral iz svojih bogokletnih in nečednih pripovedk, in imenitne gospé so jih poslušale brez gorčice v licih. Nasledvala je temu cela povodenj psovanj zoper vero. Eden je povedal ktero iz Voltêra; drugi je opomnil na tisti filozofski rék v Diderot-u: „S čevi zadnjega mašnika zadavite poslednjega kralja!“ in vsi so priploskovali. — (Kar je eden zoper samega Boga kraknil, si ne upamo zapisati, naj bere sam v nategnjeni zgodovini, kdor meni, da mu je treba. Vr.)

„Govor se preverže in prične biti bolj resnoben. Kremljali so z začudenjem o revoluciji, ki jo je Volter sprožil, in bili so edinih misel, da je to naj glavni vzrok njegove slave, in je on predgodel svojemu stoletju. Sklenili so, da revolucija se bode zdajci doveršila in da vraža in prenapetost mora vse skozi umakniti se filozofiji; šteli so, kdaj verjetno se bo to doveršilo, in koga izmed družbe bi utegnila doleteti sreča, da doživi zmago pameti. Stareji so milovali, da se tega nadjati ne prederznejo, mlajši so se veselili v verjetnem upanju, da to še doživé; in srečo so vošili posebno akademiji, da je veliko delo pripravljala, ter je bila glavni kraj, središče, gonilo prostomiselstva*)“

„Ena sam teh gostov se vsih tih veselih radovanj nič ni vdeležil, in zasolil je celo nekatere zasmehnice v oziru našega tako lepega navdušenja. Le-ta je bil gosp. Cazotte, ljubeznjiv, poseben mož, kateri pa je bil po nesreči ves presnujen od sanjarij tistih, ki verujejo v višji razsvitljeaje (govori jakobinar La Harpe). Ta tedaj povzame besedo, in spregovori z resnobnim glasom:

„Gospodje! veselite se; vsi bodete priče tiste velike in imenitne revolucije, ktero si tako silno želite. Veste, da se pečam nekoliko malo s prerokovanjem. Povém Vam še enkrat: Vidili jo boste.“ — K temu ni treba preroškega darú, se mu je odgovorilo. — „To je res,“ je odgovoril, „morebiti pa ga je malo več potreba za to, kar Vam imam še povedati. Veste, kaj bo vstalo iz te revolucije? Kaj bode taista za Vas vse, kolikor Vas je tukaj? kaj bo le njen neposredni nasledek? njeno neutajljivo in gotovo djanje?“ — „Dajmo pogledati,“ reče Condorcet; „filozofu ni žal, ako na preroka naleti.“ — „Vi gospod Condorcet, nadaljuje Cazotte, „Vi bodete stegnjen na tléh podzemeljske ječe dušo izdihnil; umerl boste za strupom, kterga bote požerli, da rabeljnom odidete, za strupom ki Vas bodo takratni srečni časi silili ga zmiraj seboj nositi.“ (Brezverniki so mevrzaste in boječe tape, ki nimajo serčnosti, da bi prestali make, zaničevanja itd., kakor so storili kersanski mučenci; temuč sami si življenje vzamejo, do kterega ima vender le sam Bog pravico, in toraj v stiskah sami sebe s samomorom v pogubljenje pahnejo, namesto da bi na pokoro mislili in pod rabeljnov roko svojo dušo vsaj rešili.)

„To je obudilo v začetku veliko stermenje“, nadaljuje jakobinar La Harpe; „toda kmali so se spomnili, da dobremu Cazzot-u se véasi čujočemu sanja, in začel je glasen smeh. „Gospod Cazotte“, reče eden gostov, „kakošen bes Vam je vender vdihnil ječo, strup in rabeljne? Kaj ima to opraviti s „filozofijo“ in z gospostvom pameti? — „Ravno to je, kar Vam govorim“, odverne Cazotte; „v imenu filozofije, v imenu človeč-

*) Allgem. Menschengesch. München, I. B1. str. 31 id.

*) Akademija ima ime od nekega greka, ki se je imenoval Akadēm. Na njegovem prostoru ob Cephyssu blizo Aten je učil modrijan Platon, zato se je njegova modrijanska šola imenovala „akademiška šla.“ Pozneje so se akademije imenovalé učene družbe, ki so pospeševale vedo in umetnost, ter je poslednjič že vsako večje mesto imelo svojo akademijo. L. 1866 smo gredé v Jeruzalem na otoku Kervu prašali fantiče, kako se imenijo poslopjiče, pred kterimi so skakali, in rekli so: *Akadēmia* (Akadēmia). Tedaj ondi velja ta beseda za šolo. Sploh imajo to ime le velike znanske naprave. Francosko rogovilstvo je bilo slavno pariško akademijo spremenilo v „narodni vstav“ in v zlorabo za novo paganstvo.

*) Je bila tedaj takrat ne le „brezverska“, temveč postala že „zoperverska“; tako gre reč naprej! Pomnita, Dunaj, Praga in drugodne učene vstanove!

nosti, svobode in pameti se bo tako zgodilo, da boste taki konec dosegel. In potem bo pač pamet gospodovala zakaj tempeljne bo imela po vsem Francoskem . . . „No“, reče Chamfort z zaničevalnim smehljanjem, „Vi pač ne boste duhoven v nobenem teh tempeljn“ Cazotte odgovori: Tega se ne nadjam; ali Vi gospod Chamfort, ki boste eden taistih in ki ste prav vreden biti, Vi si boste z britvo dva in dvajset ran vrezal ter si žile odperl, vendar umerl boste še le nekatere mesece pozneje. (Konec nasledva.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. V mesečni seji katoliško-politiškega društva 2. t. m. je na prvo govoril gosp. K. Klun o direktnih volitvah. Govor je bil v prejšnji številki našega lista.

Poslednjič nasvetuje govornik, da naj katoliško-politiško društvo protestuje zoper direktne volitve in naj bi sklenilo ravno tisto peticijo, katero je „Slovenija“ že sestavila in razglasila. — Prebere peticijo „Slovenije“ in omeni, da s tim se poprimemo samo postavnih pomočkov zoper p. srednje volitve. Vsak naj bi po vsih postavnih potih pospeševal to potrebno prizadevanje.

Predsednikov namestnik pristavi, kako škodljive bi bile take volitve tudi v verski zadevi posebej. Neka vstavoverska večina v državnem zboru bi imela v rokah glavne zadeve vsih dežel, tudi verske. In ker je liberalno nemštvo brezversko, „konfesijslozno“, toraj se je bati, da bode Cerkvi zmiraj nasprotvalo. Ako bi dežele imele primerno samcupravo, avtonomijo, bi posamezne dežele tudi verske reči, saj po večem, same vravnavale, in ker so posamezne dežele po večem čversto katoliške, bi bilo tudi za vero bolje, ako bi vladala avtonomija, ne pa centralizem, katerega posebno pospešujejo ravno direktne volitve v državni zbor.

Dr. Čebašek je vsled tega nasvetoval, da naj bi katol.-politiška družba sestavila posebno peticijo, v kateri naj bi poudarila še posebej tudi verske zadeve in njih poškodovanje z direktnimi volitvami. Ker je pa čas kratek in osnova neposrednih volitev pride morebiti že čisto v kratkem v državnem zboru na dnevni red, toraj je dr. Čebašek odstopil od svojega predloga.

Pri glasovanju je bil nato g. Klunov nasvet enoglasno sprejet.

G. tajnik Močnik je naslednjič pojasnoval političke dogodbe, zlasti politiko Napoleona III, kar prinese poseben članek našega lista.

Predsednikov namestnik omeni poslednjič čudne dogodbe v gornji zbornici, da so gosposki zborničarji zoper neoveržljivo nasprotno dokazovanje dveh kardinalov odločili se za to, da naj se stare vseučiliša s katoliškim značajem spremené v brezverske (konfesijslozne) naprave. Reč zadeva tudi nas, ne samo kakor katoličane sploh, ampak še posebej, ker tudi Kranjski sinovi dobivajo više izobraženje na teh napravah, zlasti na dunajski, pa tudi večkrat na praški univerzi. Ali misli toraj katol. društvo, da bi bilo primerno, naj bi v tem oziru oddali kako peticijo ali protest, ker reč zaupljivo še ni dognana, dokler od Njih veličanstva ni poterjena?

Na predlog g. Flisa je bilo sklenjeno, da odbor društveni naj po časnikih razglasi protest zoper taki sklep, da se k manjšemu vsaj dolžnost spolni, ko se razodene da naša katoliška dežela s takim djanjem nikakor ne more zadovoljna biti, da se saj ne bo kdaj reklo, da smo molčali, ko se je škoda godila katoliški Cerkvi.

Iz Ljubljane. Duhovsko podporno društvo. — V odborovi seji duhovskega podpornega društva 6. t. m.

je bilo iz blagajnikovih zapisnikov naznanjeno odbornikom, da se je do sedaj iz štirinajst dekanij 220 duhovnov v to družbo vpisalo in sicer: 199 kot družnikov po 3 gl. na leto; 7 gospodov z večimi zneski; 2 gospoda po 25 gl., in 6 duhovnov po 50 gl.; 1 je podaril 60 gl.; 4 gospodje so pristopili kot ustanovniki, in 1 je podaril 10 obligacij po 100 gl. av. v. z obrestmi v srebru. Nar večji podporo pa je društvo zadobilo po preč. gosp. dr. Janezu Gogalu in sicer 2340 gl., kateri denar je naložen na neki hiši v Ljubljani.

Z veselo zadovoljnostjo je to naznanilo sprejel odbor, ter po nasvetu enega odbornikov izrekel serčno zahvalo gosp. dr. Gogalu za blago naklombo tolikega darila; druga hvala in zahvala je veljala gosp. župniku, ki je podaril 10 obligacij, pa želi neimenovan ostati, po nasvetu sv. pisma: kar desna dá, naj leva ne zna! Zahvala je bila tudi izrečena gg. ustanovnikom, posebej g. dr. Stanoniku, da tudi na tujem ni pozabil svojih rojakov. Zahvaluje enako se odbor vsem dobrotnikom, kateri so večji zneske podelili društvu, kakor tudi tem, ki so, prav spoznavši koristi in potrebo takega društva, nemudoma pristopili kot družniki.

Ako pomislimo, da 6 dekanij ima še poslati svoje zapisnike, da se tudi po Ljubljani še le podpisujejo, in da jih je v marsikateri dekaniji še malo pristopilo, moramo izreči veselje, da je začetek tako dober. Po pregovoru: Beseda gine zgled pa prešine, smé se pričakovati, da bo ravno ta srečni pričetek še mnogo gospodov naklonil pristopiti k društvu; to pa toliko bolj, ker beremo, da še celo druge društva nameravajo na pomoč priti duhovnom, kakor se je bralo v „Vaterlandu“ št. 36 t. l. Cerkveni sovražniki djanjsko hočejo svojo lesičjo ljubezen pokazati nekterim odpadlim duhovnom po družih krajih; bi mar bilo napéno, če se duhovni prizadevajo svojim bratom pokazati resnično keršansko ljubezen?! Nekteri gospodje sicer menijo, da ne kaže pristopati k temu društvu, od katerega malo sadu pričakujejo. — Ali človek ne sme obsoditi drevesa, še preden rodí. Sej se bo kmali pokazalo, ali bo društvo zadostovalo potrebam, bo li koristilo, ali ne? Potem še le se bo zamoglo soditi!

„Unitit viribus“, zedinjeno delajmo in v ponižnosti prosimo Boga za blagoslov, in nadjati se smemo, da bo društvo iz drevesca drevo, katero bo s svojim obilnim sadom — morebiti v naj večih zadregah — mnogim pomagalo in koristilo.

Zatoraj, bratje v Kristusu, pristopite blagovoljno k mlademu duhovnemu podpornemu društvu ter ga podpirajte s svojimi dokladki.

Odbor se je nadalje posvetoval, kako in kam da naj se začasno naloži denar, da prinaša kaj obresti, predin se konec leta začne potrebnim pomoč deliti.

Tudi je bilo sklenjeno, da bi predsednik razposlal do dekanov oglas, naj bi družniki sleherne dekanije vsaj do konca sušca volili svojega poverjenika.

Konečno so bili izvoljeni trije gospodje, da naj za odborove opravila konečno vravnajo že sestavljeni opravilni red.

— **Cerkveno slovstvo.** Predigten auf alle Sonn- und Festtage des katholischen Kirchenjahres, verfasst und herausgegeben von Mathias Beyer, Dr. der Theologie, emer. Professor der Dogm. zu St. Pölten und Pfarrer, derzeit Provisor in Rubland in Kärnten. — Že več mesecev odlašamo besedo spolniti in omeniti te pridige, katere je gosp. pisavec pred nekaj časom sam priporočal bivši v Ljubljani. Spodobi se v ozir vzeti učenega pisatelja, našega bližnjega soseda, ki je s tem delom na 94 polah z 215 pridigami cerkveno slovstvo močno obogatil. V I. delu so pridige dogmatičke, v II. npravne ali moralške, v III. svetost-

nega (zakramentalnega) skrivnostnega in priličnega (paraboliškega) obsega. (Cena vseh 3 delov je 7 gl. 50 kr. pri Lercherji.) Pridige so srednje dolgosti, po nekaj čez 2 do 3 listov na veliki osmini, — lahke za spomin, posvetlovane s sv. pismom itd. in mirne. Kar tiče za rabo pri našem narodu, se mi zdi, da so premalo žive, sicer pa pripravne za tvarino, kdor bi hotel sam po njih izdelovati in takim bi jih posebno priporočevali.

Pri pridigah je namreč na tem ležeče, da se z malo besedami in stavki veliko pové, in pa da se z močjo in silovitostjo dokazov in zasukov poslušavci tako rekoč primorajo: dobremu se vdati in hudo zapustiti, k čemur pa je treba, da se pridiga dobro, skerbno izdela in zadostno študira. —

„Auswahl der vorzüglichsten patristischen Werke“ pod vodstvom dr. V. Thalhofferja v Kempten-u — to delo je dospelo že do 59. zvezčiča (zvez. po 14 sld. v pri Kleru). V poslednjih 4 zvezčičih so spisi iz Ireneja, Jeronima (prav mične in telitne ob-ravnave), škofa Jakopa iz Batne in Sulpicija Severa. — To so keršanski klasiki; študirajte jih, kateri imate zmožnost!

Iz nemškega Gradca. 11. svečana. — Z veseljem prebira Vaš dopisnik Vaše naznanilo, kako se katoliška zavest po Slovenskem vedno bolj zbuja, kako katoliške društva marljivo napredovajo, kako se poljudskih misijonih s pobožnostjo tudi prava klika razširja. Ravno tako se trudijo katoličani po nemškem Štajerskem.* Huda nesreča je sicer zadela zadnji čas tukajšno tiskarno društvo, ki izdaja „Grazer Volksblatt“, „Sonntagsbote“ in „Feierabend.“ Zavolj prevelikih stroškov je lansko leto izhajal „Sonntagsbote“ le trikrat v mesecu, po enkrat ali dvakrat na mesec pa „Feierabend“, ki se ni nič pečal s politiko, je sploh izhajal ko poseben list, in je bil tudi ko taki višim gosposkam naznanjen. Pa nasprotni časniki so čez več mesecev začeli kričati in tožiti: „Sonntagsbote“ in „Feierabend“ sta en sam list, ki vsaki teden izhaja — pa nima koleka. Gosposke, ki so več ko pol leta vidile oba lista in molčale, so na take tožbe reč v preiskavo vzele in konec je bil, da zdaj, ko sta lista že več ko celo leto tako izhajala, sta obsojena da morata kolek poverniti in vsaki 10.000 gld., kazni plačati. Se vé, da so se zastopniki društva koj višim gosposkam pritožili in upajo dobrega vspéha. Tudi se tolažijo, da tudi s tako hudo nesrečo bi katoliških listov še ne bilo konec. Pa Bog to vé, kako bi bilo mogoče potem pomagati!

Tukašni „Kirchenschmuck“, ki je bil dozdej „Volksblattu“ prikladan, pa so se tudi posebne naročila sprejemale, izhaja letos le ko poseben list, ki velja po 2 gold. na leto in vsaki drugi mesec prinese risano priklado. —

Ker vedno več glasov šumi zoper duhovske semenišča, ker so jih tudi na Pruskem jeli preganjati in mnogi tudi pri nas to zahtevajo, kakor je „Danica“ že večkrat povedala in jih zavračala, je tudi Vaš dopisnik spisal knjižico, ki ima 144 strani: „Zur Reform der theologischen Studien in Oesterreich“, in je ravno tiskana v založbi Ulr. Moser-ja v Gradcu. Kakor bitro bo sošita, jo bote dobili.**)

*) Po več krajih sicer se slišijo tudi velike hudobije, po-boji, cerkveni ropi itd. Previdni katoličani tudi tukaj zoper take divjačnosti misijone priporočajo, kateri setudi po več krajih obhajajo. Tukaj je to toliko ložeje zavolj večega števila v to pripravnih redov.

**) Bodi našim rojakom prav živo priporočena! Katoličani moramo bolj skupaj deržati in goreče podpirati, kar je

Že več tednov tukaj v mestu razsájajo kozé. Pervi teden tega mesca jih je 17 za kozami umerlo in 80 zbo-lelo. — Pomanjkanje in dragota stanovanj je velika, ker mnogo Dunajčanov se hoče za čas razstave sem preseliti, in svoje dunajske stanovanja za drago ceno ptujcem prepustiti.

Lavantinska škofija po novem imeniku*) ima 179 fará, 41 lokalij, 199 kaplanij (22 med njimi praznih), 6 beneficij, katerih so 4 prazni; vseh delavnih duhovnih pastirjev 402, v družih službah 25 svetnih in 30 redov-nih duhovnov, 59 v pokoju in onemoglosti; vseh skupaj 516; in 634 cerkev in kapel; pa 443,842 prebivalca. Umerlo je preteklo leto 21 duhovnov. — V pristavkn se nadaljuje zgodovina lavantinske škofije.

Na Kostanjevici v Gorici je umerl č. o. Leopold Simčič, frančišk. reda, z 28. letom svojega življenja. R. I. P.

Blizo Dornberga v neki vasi so nejeverske roke ukradle zvon s stolpa. Hudodelniki so ga precej raz-bili, ker našli so na mestu — dva kosa. Kako deleč segla bo še nesramna prederznost!

Iz Bukarešta. Želimo čestitim bralcem verle „Da-nice“ vstreči,* ako jim ob kratkem našo škofijo popi-šemo, in jim nekoliko naznanimo o izhodnih katolčanih v Valahiji in turški Bulgariji. Monsignor Ignacij Pavli, Nikopolški škof in apostoljski vikar v Valahiji, kakor že njegovi naslov kaže, ima dvojno jurisdikcijo. Kot škof, s sedežem v Nikopolji, ima pod imenom „spodnja Mezija“ (Moesia inferior) pod seboj znani del Bulgarije, ki obsega 2,500.000 duš, in kot apostoljskemu vikarju pripada mu Valahija z blizo pol tretjim milijonom bre-bivalcev, ktera pak do sedaj še lastnega katoliškega škofa nima.

Med temi pet milijoni prebivalcev svojega apostolj-skega misijona nahajajo se katolčani vseh evropskih narodov in dežel, govoreči 14 raznih jezikov. Vsi ti, če tudi v spolnovanju kristjanskih dolžnosti kaj mlačni, so vendar le duhovne pomoči potrebni, ter želé prejemati verouk in sv. sakramente iz rok mašnikov, kateri go-voré njim znan jezik. —

V tem obširnem in mnogojezičnem misijonu naj-demo le 22 duhovnij in 11 šol! Zarad tega je mnogo katolčan v brez keršanskega nauka, in marsikteri raz-novérec čaka tako rekoč le na poziv prid garja, kateri bi mu pokazal pot prave vere.

Ali temu se lahko pomagati ne more, kajti če tudi je žétev velika, vendar le delavcev manjka. Vidi se samo ob sebi, kako težko nalogo ima za vse dobro vneti in goreči Nikopoljski škof. Ni dvoma, da najdel bi morebiti duhovnikov ki bi bili pripravljeni delati v njegovem misijonu; ali mnoge ovira to, ker niso raznih jezikov, sposobni od druge strani pak primanjkuje pre-vzvišenemu škofu denarnih in drugih pomočkov. Že mu je težko vzdržati misijone, ktere je sam vstanovil ali prevzel, a še težeje mu je čuti, kadar ga kličejo verni otroci, kakor nekda v Macedoniji sv. Pavla: „Pridi, in reši nas.“ (Dj. ap. 16. 9.)

Da bi v tem obziru lepši prihodnjost odperl zane-

dobro, veri in Cerkvi v korist; za veri sovražne knjige, knjižure in časnike pa ne denarja zametavati, kadar ni potreba taci reči brati; to ni le škoda, ampak tudi greh in dostikrat nekako izdajstvo nad katoličanstvom.

Vred.

*) Serčna hvala p. n. gosp. pošiljatelju! Našega še ni. Vred.

*) V resnici vstreženo, in prosimo večkrat naznanil, ker ravno iz unih krajev malokrat kaj ališimo. Vr.

marjeni Bulgariji in Valahiji, vstanovil je prevzvišeni škof Ignacij Pavli novo semenišče v Bukareštu, v katerem se že okoli 20 nadepolnih mladenčev za misijon pripravlja.

Vsi ti učé se poleg za duhovski stan potrebnih znanosti — tudi raznih jezikov, in so različnih rodov: Slovani, med njimi do sedaj eden Slovenec, Nemci, Lahi, Francozi in Madjari. — In ker je v razširjenem misijonskem okraju mnogo Slovanov, med njim: Bulgari, Rusi, Serbi, Slovaki, Poljci itd., želeti bi bilo, da bi se več Slovanov temu misijonu hotelo posvetiti. Preljubi Slovenci, posebno vi mladenči, ozrite se na nas in pridite nam v pomoč!

Pisatelju teh verstic je pobožnost slovenske mladeži dobro znana, vé, kako marsikteri mladenč kukavno (revno) in težavno životari na kateri koli slovenski gimnaziji ter pomanjkanje terpi, ker gorí mu v mladih persih neugasljiva želja postati duhoven. Znano mi je, kako marsikterega prižene ljuta sila, da stopi v stan, za katerega nima niti sposobnosti niti veselja; vsem takim podaja se tu lepa prilika, da na lahki način postane duhoven in kot misijonar posvečuje moč svoji sv. veri, človečanstvu v neprecenljivi prid.

Ako bil bi kdo pri volji postati duhoven in apostoljski misijonar v Valahiji i Bulgariji, oberne naj se neposrednje do prečast. katoliškega škofa v Bukarešt.

V Bukareštu, 1. svečana 1872.

Conf. Albert a S. Ignatio.

Pristavek. Poskusil sem ob kratkem našo škofijo popisati, ako bi se slabi moj spis porabiti, dal bode me veselilo. Ker že več lét nisem nič slovenskega pisal, in le kaj malo bral, mi pero slabo teče, skušati vendar čem se izuriti, in Vam večkrat dopisavati.

Nas je tu več Slovanov in velika dobrota bi bila za nas, ako bi dobivali vašo verlo „Danico“. Ker nam pak novcev manjka, težko se nam je naročiti. — Prosim Vas torej v imenu Slovanov tukajšnjega semenišča, ako je mogoče, pošiljati jo nam „gratis“; čemo za Vas moliti in Vam hvaležni biti. Z Bogom! (Si bomo prizidjali, da se Vam vstreže. Vr.)

Iz Ljubljane. Katol. - politiško društvo je ta teden poslalo svojo prošnjo zoper neposrednje volitve naravnost do Njih Veličanstva. — Enake prošnje z množico podpisov prihajajo v Ljubljano od vseh strani naše dežele; ravno včeraj smo prejeli eno s 121 iz Šmartna pod Šmarno goro. Tudi drugod po Slovenskem se podpisujejo. — Na vprašanje: kdo smé podpisati itd. je vediti, da vsak deržavljan, naj plačuje kaj davkov ali ne, in dosti je, da se na verh pole postavi: „Podpisani pristopimo k prošnji Slovencev do svitelega Cesarja zoper neposrednje volitve.“ Očitno raznašanje in raspolaganje prošenj po očitnih poslopjih, kerčmah itd. je le na Kranjskem prepovedano, drugod po Slovenskem ne; zasebno, privatno podpisovati pa tudi na Kranjskem ne smé nihče braniti, sicer bi sam zoper postav delal. „Konkordat“ je bil celo postava in ob enem s papežove in cesarjevo besedo poterpjena zaveza; vendar so brezverci in vstavoverci po živinsko počenjali in kričali zoper njega in pa očitno prošnje podpisovali; čudno je, da se pri prošnjah zoper direktne volitve kaže taka gorečnost, ko se vendar ta postava še le snuje in ko je očitno, da je zopet večina prebivalstva zopet direktne volitve.

Razgled po svetu.

Avstrijsko. Na Dunaju je umerla velika dobrotnica za uboge, za cerkve itd., svitla cesarica Karolina A v-

gusta, vdova ranje. cesarja Frančiška I. Bog ji daj večni mir! — Cesar je boje dovolil, naj se volilna pre-naredba predloži derž. zboru. Da s tem reč nikakor ni dognana, se tako vò; toliko manj, ker pri vsem tem se govori, da se bliža sprememba v ministertvu — saj po nekoliko. — Madjarske osmojene glave nekterih strank se pečajo z dvojno butičnostjo: z jezuitožirstvom in s tem, da bi vse Ogersko pomadjarili. V poslednji namen so vstanovili novo d užbo „Magyar szövetség“ (madjarska edínost) in nekdo je v posebni knjižuri nasvetoval razne pota in orodja v dosego tega namena. Dobra tva-rina za ljublj. „Schulzeitung“ in „Tagbl.“ Od Turčina še ni bilo slišati, da bi v jezičnem oziru narode poturčeval; morebiti tudi on kaj „profitira“ od „olikanih“ narodojedcev.

Rimsko. Sv. Oče Pij IX so kakor dober angel, kateri po vsi zmožnosti povsod celi rane, ki jih neprehoma vsekujejo laški tatovi in tolovaji. Ugrabili so redovnicam benediktinkam Kampo-Marškim njih samostan, precej pa so dali sv. Oče na svojem gradu v Kastel-Gandolfu velike sobane spreminjati v male celice, da najdejo uboge pregnane sirote usmiljeno pribežališe. —

Vsa šola od „San Salvatore in Lavro“, ki so jo vstanovili in jo zderžujejo sv. Oče, je bila 28. pr.s. prišla v Vatikan zahvalit jih za njih neusušljivo blagosloberčnost do nje, ker bili so tej šoli poslali veliko srebrenih svetinj in družih daril za premije, ki so se delile poprejšno nedeljo. (Zakaj sv. Oče še ne spoznajo mladine tako zrele, da bi ji taci nazibov ne bilo treba, kakoršnih med liberalnim svetom potrebujejo le samo veliki, ne pa mali). Preden so jih sv. Oče blagoslovili, so jim še mladenči zapeli „a sole voci“: Oremus pro Pontifice itd., nad čimur so sv. Oče imeli veliko veselje. —

Posnemanja vredoo. Da bi v Rimu pri tolikem spačeni mladino obvarovali, so sv. Oče potrdili misel bogoljubne bratovšine sv. Alojzija, da vsako zadnjo nedoljo v mesecu naj bode skupno sv. Obhajilo na čast tega svetnika, da bi sprosil doželenega miru in z mirom vred vse dobrote katoliške odgoje, kateri se zdaj tolikanj nasprotva.

V Neapelnu je več brigantov (tolovajev) k smerti obsojenih, najberže pa niso tisti, ki so naj bolj zaslužili. —

Iz vsih evropskih strani popotva v Rim veliko škofov: videre Petram, počastit sv. Očeta in navduševat se k stanovitnosti pri junaški serčnosti Pija IX. Tako piše „Unita“

Kaj posebnega je, da liberalci se povsod osmodé, kjer koli začno s svojim šolstvom ropotati. Na rimski „Sapienci“ so Italijani novega škvartha hotli napraviti živo in svitlo ognjiše novodobne véde, zasenčiti pa papežovo vseučiliše, jezuitovsko kolegijo. Pa kaj so dosegli? „Avgsburška Allgemeinerica“, ki gotovo ni za papeža in ne zoper italijansko vlado, piše: Oímenil se je denar za štipendije, za zidanje, za poklic glasovitih učenikov; — ali učencev ni, zidave slabo napredujejo, profesorji nočejo prihajati, ali pa nas še zapušajo. Naj več naših profesorjev je najpervo politikarjev, potem še le so učeniki. . . . Učencev je malo, ker mnogi raji študirajo na papeževi univerzi. Za štipendije se skor nihče ne zmeni: 10 štipendij po 900 lir stoji praznih za filozofski oddelek, pa se nihče za-nje ne oglasi. — Taka je s to Sapienco, ki se je undan čitalo, da nekaj učencev samih je po ulicah demonstravalo in pri ministru prosilo, naj jim skerbi za učitelje. — Ali se ne ališ tudi po Nemškem in Avstrijskem, da so šole slabše in manj obiskovana, odkar liberalizem po njih gospoduje?

Ravno te dni je bilo čitati iz Štajerskega kraja, da se šole slabše obiskujejo in so tudi drugač v slabšem stanju, odkar so nove šolske postave ustanovljene. Izgovarjajo se pa, da so postave že dobre, samo izpeljati se morajo prav. Misliti bi bilo nasproti: da „dobro drevo mora roditi dober sad.“ — Po prelomljeni pogodbi s Cerkvijo smo z njo v razdjanji, in blagoslov v šole in v druge naprave bode še le prišel, kadar se bode zopet zveza storila z apostolskim prestolom. V katoliških deželah se v takem razdjanji s Cerkvijo ne more blagorino delati; še celo car in sultan čutita, da z najvišim poglavarjem sv. vere podložnikov v razporu živeti ni koristno. —

Sv. Oče so undan v novo rekli, da peklenko pehanje sv. Cerkve zatreti, ko bi bilo mogoče, je bilo glavni nagib rogoviležem, da so Rim pograbili. To je tudi eden liberalnih listov te dni naravnost izrekel, in to lačna laška vlada kaže, ki je k kakim petdeseterim poprejšnim zopet 16 drugih samostanov ukazala poto lovajiti, češ, v občini prid! — Drugi tatovi pa po mestu Rimu po noči lomijo v štacune in krađejo na tisuče denara, da imajo kaj nesti. — Ako vi liberalci veste kaj keršanski nauk, povejte, kateri teh dvojih so pred Bogom večji hudodelniki?

29. pros. so bili sv. Oče prijazno sprejeli m. g. Strosmajerja, djakovskega škofa. — Potem pa je bil pred njimi baron Raf. Hübner, avstrijsko-ogerski poročnik pri sv. sedežu. Po vatikanskih dvoranah, kakor navadno, je bilo veliko obiskovalcev, laških in tujih, največ Angležev. — Tudi redovnice „presv. Reñnje Kervi“ so bile očitno zaslišane. — Sv. Oče so bili vidno užaljeni zaradi trinoškega zatertja samostanov.

Protestantje v Rimu hvalijo laško vlado, da smejo v središču katoličanstva sv. vero skruniti, papeža psovati in terpinčiti. To je pa tudi vse, kar so opravili s svojim fanatizmom že tri leta; zakaj vércem resničnih si skoraj nič ne pridobivajo, če tudi se mnogih antikristovih pomočkov poprijemajo.

Kardinalski zbor. Od 13. sušca 1868 ni bil noben kardinal izvoljen. Kardinalov je 70, kadar je polno število; sedaj jih je samo 45, toraj 27 mest praznih. Naj stareji je kardinal nadškof Chamberijski, ki ima 89 let, naj mlajši kardinal Bonaparte s 45 leti; 21 jih ima že čez 70 let. V Rimu stanuje to dobo 27 kardinalov, izmed katerih Hohenlohe zdaj ni pričujoč. Teh 27 sta dva Francoza, drugi Italijani. Osem kardinalov je nadškofov po Laškem, namreč: De Angelis, Riario, Caraffa, Morichini, Pecci, Antoniaci, Trevisanato in Casoni. Izmed 45 sedanjih kardinalov je 32 Italijanov, 18 Francozov, 3 Nemci in Avstrijani, 3 Španjci in 1 Anglež. Odkar je Pij IX. na prestolu, je je umerlo že 97 udov svetega zbora.

Prusko. Cerkvi sovražljive postave v pruskem zboru so spodbudile viši duhovne poznanskega mesta, da so se podali k nadškofu Ledohovskemu in so mu slovesno zaterdili, da od njega ne bodo odpadli, in da raji vsaktero muko preterpe, kakor da bi resnico zatajili, svojo duhovsko prisego prelomili in pozabili terdne pokoršine, ktero so dolžni Cerkvi. Tudi z okrajine od dekavov je prišlo že nekaj tacih naznanil.

Iz Angleškega naznanja „Daily Telegraph“ 22. pros., da so napoleonske stranke v vsem tako edine, kakor so bile v življenji cesarjevem. Cesarica in princ Napoleon hočeta biti politična varha cesarjevičeva, ki se ne bo imenoval Napoleon IV., razun v sercu svojih priveržencev; imenoval se bode princ Ljudovik Napoleon, kakor njegov oče, dokler mu ni Francija z 8 milijoni glasov cesarske krone posadila na glavo. V osebnem

življenji in pa zunaj Francoskega, bo imel ime: „grof Pierrefords.“

Une dni je katoliška cerkev na Angleškem zopet pridobila glasovitega moža. G. Madan, profesor na vseučilišu v Oksfort-u, se je odpovedal Lutrovim zmotam in vestminsterski vikši škof ga je sprejel v katoliško Cerkv. — Pri nas so učeni (??) pogosto brez vere; angleški učeni k veri pristopajo; prašanje: Kteri so v resnici učeni?

Poslednje novice. Kralj Amadej „od ljudske milosti“ se vladi odpoveduje in kmali se bo zvedilo, če se je res odpovedal. Mogoče, da postavni kralj za njim pride, kar bi gotovo tudi do Francoskega imelo veliko moč. Od tod bi se utegnila vternila prva iskrica pričakovanega upa za leto 1873. — Švicarski republikarji in pa Bizmarkovi absolutisti se skušajo, kateri bodo večji vitezi v tlačenji in terpinčenji katoliške Cerkve! —

Varite cerkve! Na dobrovi pri Ljubljani so bogoskrunske roke 11. t. m. popoldne od 1—3 ukradle dva keliha iz cerkve.

Iz Dol pojasnjenje č. županstva zoper Tagblattov gerdobni napad prihodnjič, ker je to pot prepozno.

Duhorske spremembe.

V Kerški škofiji. P. n. g. Andrej Aljančič, dekan v Velikovu, je poklican za stolnega korarja v Celovec. Za dekanjska svetovalca sta izvoljena in potterjena č. gg.: Jožef Käfer, fajm. v Motnici, in Mih. Hofmayer, fajm. v Šmarji. Č. g. Fr. Hasslaher je dobil faro Zgornji Milstat. Č. g. Gregor Pajer gre za provizorja v Pöling, in č. g. Jož. Polej za kaplana v Otmanje.

V Lavantinski škofiji. Prečastiti gg. Anton Žuža, č. korar, dekan in nadžupnik na Laškem; Anton Reic, č. korar, dekan in župnik v Vidmu; Anton Galuf, dekan in nadžupnik v Vuzenicah; in Fr. Juvančič, dekan in župnik pri Novi cerkvi, so imenovani za konzistorialne svetovalce Lav. škofije. Č. gg. Janez Kur-nik, župnik pri Sv. Petru poleg Radgone, in Fr. Mikuš, župnik v Brežicah, sta postala duhovska svetovalca Lav. škofiji. Č. g. Jožef Floriančič se je zaradi bolehnosti odpovedal oskerbovanju dekan. vrada Gornjograške dekanije; č. g. Janez Krenger, je postal administrator gornjograške dekanije. Č. g. Jože Simonič je postal župnik pri sv. Jurju na Sčavnici; č. g. Matija Arzenšek župnik na Poličanah; in č. g. Jak. Korošak provizor pri sv. Rupertu pri Laškem. — Umerla sta č. gg.: Maks Geršak, duhoven v pokoji, in O. Marijan Meglič, frančiškan, oba v Brežicah. — Kuracija sv. Lamberta v Skomrih je do 18. t. m. razpisana.

V Ljubljanski škofiji. Umerl je č. g. Kos Aleš, fajm. v pokoji, 8. svečana v Cerkljah. R. I. P. —

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Po pr. g. kan. Urhu 3 gl.
Za sv. Detinstvo. Nekteri šolarji 60 kr.

Popravek.

V zad. listu št. 6. naj se na prvi strani v 5. od spodaj bere 21. dec. 1867. (ne: 1868).